

[Justitsministeren]

formuleret. Det følger af bestemmelsens forarbejder, at regeringens adgang til mere generelt at træffe bestemmelse om, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre, er begrænset til tilfælde, hvor det skønnes nødvendigt for at varetage hensynet til statens sikkerhed, fremmede magter, eller hvor andre helt specielle forhold gør sig gældende. En sådan adgang til at træffe en generel bestemmelse om, at en undersøgelse skal foregå, uden at offentligheden har adgang til at overvære afhøringer osv., er ikke så usædvanlig, som SF vil gøre den til.

Efter reglerne i tjenestemandslovens kapitel 4 foregår tjenestemandssager for lukkede døre; det gælder også undersøgelser, som i øvrigt gennemføres efter retsplejemæssige principper. Jeg kan nævne bestemmelsen i sølovens § 311, hvorefter industriministeren i særlige tilfælde kan nedsætte en undersøgelseskommission til at undersøge skibssulykker. Undersøgelseskommissionen kan generelt bestemme, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre.

Undersøgelser af flyhavarier efter luftfartsloven foregår også for lukkede døre, og det samme var gældende for de tidligere anvendte dommerundersøgelser på et ulovbestemt grundlag og for de parlamentariske undersøgelsesudvalg, som blev nedsat bl.a. i forbindelse med begivenhederne ved besættelsen af den danske ambassade i Berlin.

Når vi drøfter, om dommerundersøgelserne i fremtiden undtagelsesvis skal kunne foregå for lukkede døre, når ganske særlige forhold gør sig gældende, må man også huske på, at undersøgelserne ikke har karakter af retssager. Der skal ikke afsiges nogen dom, undersøgelsesretten har ingen dømmende magt, men skal jo følges op af tjenestemandssager, straffesager og erstatningssager, hvis der findes grundlag for at søge et retligt ansvar gjort gældende.

Efter min opfattelse var det rigtigt, at vi fik et nyt, klart retsgrundlag for dommerundersøgelserne. Det var også rigtigt, at der i de nye regler blev givet en vis meget begrænset adgang til at træffe bestemmelse om, at undersøgelsen skal foregå for lukkede døre, og jeg mener ikke, man kan udelukke, at der i visse særlige tilfælde kan være brug for at have en sådan valgmulighed, og jeg er sikker på, at de enkelte ministre og den til enhver tid siddende regering forud for hver undersøgelse vil overveje spørgsmålet meget grundigt og sagligt. Vi må heller ikke glemme,

at undersøgelsen jo vil blive fulgt op af en samlet redegørelse, og at denne redegørelse vil blive offentliggjort.

Så med det som udgangspunkt må jeg sige, at jeg ikke mener, der er meget, der er ændret i situationen, siden vi drøftede forslaget for ikke så forfærdelig længe siden, og regeringen har naturligvis den samme holdning, som vi havde på det tidspunkt.

Dorte Bennedsen (S):

Da mit partis ordfører, hr. Ole Espersen, ikke kan være til stede, skal jeg meget kort redegøre for vor holdning til dette forslag.

Vi er enige i det grundlæggende princip om, at der skal være åbenhed i retsplejen, og også ud fra den holdning stiller vi os positive over for dette forslag. Men vi finder, at der kan være nogle problemer i forholdet til tjenestemandundersøgelser og hele det kompleks. Det var hr. Ole Espersen også inde på, da man drøftede sagen i juni 1990, men det er, skal vi sige en problemkreds af en mere snørklet og indviklet karakter, som nok er bedst egnet til, at vi tager spørgsmålet op til drøftelse i udvalget. Men vores udgangspunkt er altså en positiv holdning til forslaget.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er kommet i den for mig helt usædvanlige situation, at jeg er ked af, at hr. Ole Espersen ikke er til stede i salen, og at det er fru Dorte Bennedsen, der på hans vegne holder ordførertalen, for den konklusion, man har nu, er jo i modstrid – og derfor lidt overraskende for mig – med det, hr. Ole Espersen sagde den 30. maj sidste år, altså for mindre end 10 måneder siden, da vi behandlede forslaget. Jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1989-90, sp. 10.843, hvor hr. Ole Espersen i slutningen af sin ordførertale ved tredjebehandlingen sagde:

»Nu får vi et enstrengt system med undersøgelsesretter, der kan nedsættes på en mere fleksibel måde og som den altovervejende hovedregel vil arbejde for åbne døre og efter retsplejelovens øvrige principper med vidnepligt og vidneansvar. Det er vi tilfredse med, og derfor stemmer vi for lovforslaget.«

Det, som hr. Ole Espersen altså var tilfreds med for knap 10 måneder siden, er han tilsyneladende ikke tilfreds med i dag, og det ville være spændende at få opklaret, nøjagtig hvad det